

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. N 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 22
NR. 2
MAAND februari 1993

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

A. VAN ISEGHEM
IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER

J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

SECRETARIS

J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

REKENING

750-9109554-54 of
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 41 : **D. FARASYN** : Nieuws uit een oud kursaal dossier.
- blz. 42 : **G. VANDAMME** : Nog een oud "liedje van de zee".
- blz. 43 : **R. SEYS** : Salondans de Ostendaise.
- blz. 44 : **N. HOSTYN** : Hedendaagse beeldende kunstenaars in Oostende (1).
- blz. 48 : **A. SMISSAERT (+)** : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (28).
- blz. 53 : **E. LIETARD** : Oostendse numismatiek.
- blz. 56 : **J.B. DREESEN** : Het oude stadszegel van Oostende.
- blz. 61 : **W. MAJOR** : Hoe Oostende bevrijd werd.
- blz. 70 : **A. SWYNGEDAuw** : Ostendiana.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort

FEBRUARI - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de avondvoordracht die doorgaat op

donderdag 25 februari 1993 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6

Het onderwerp : ONTSNAPPINGSPOGINGEN OP ONZE KUST (1940-45)
DE DINGHY STORY

De spreker : de heer André AMYS, gepensionneerd ambtenaar van Openbaar Onderwijs, free-lance publicist en voorzitter van het Willemsfonds, afdeling Oostende.

De Dinghy Story is een historisch relaas met echt gebeurde avonturen en gevaarlijke situaties van meerdere personen die, bij in en tijdens de tweede wereldoorlog, poogden te vluchten om uit de Duitse klauwen te geraken.

Na meer dan twee jaar opzoekingen en tientallen vraaggesprekken is de spreker erin geslaagd een aantal van deze ondernemingen weer samen te stellen. Hij heeft de voornaamste personages uit deze geschiedenis persoonlijk gekend, maar door de karigheid in hun beschrijving over de vluchtgevallen, is hij met zijn speurwerk dieper moeten ingaan op de ware toedracht. Het hoofdthema is het vluchtverhaal, over zee in een dinghy, van vier mannen en een vrouw, die na een spannende en emotionele overtocht Engeland bereikten.

Een van de minder gekende oorlogsverhalen op onze kust en dan ook van belang voor een betere kennis van de toestand onder de Duitse bezetting.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet-leden. Men zegge het voort en wij rekenen op Uw aanwezigheid.

J.B. DREESEN

NIEUWS UIT EEN OUD KURSAALDOSSIER

door Daniël FARASYN

Over de Kursaalproblemen is er reeds een hele tijd gedebateerd geworden. Heel wat projecten werden naar voren gebracht en besproken in eindeloos lange vergaderingen. Toch vraag ik mij af of er hierbij wel rekening gehouden werd met enkele primordiale gegevens vastgeankerd in vroegere afgesloten overeenkomsten, tussen stad en staat.

Hierom is het wellicht nuttig om te wijzen op het bestaan van een conventie tussen de stad, vertegenwoordigd door burgemeester VAN ISEGHEM en de staat, vertegenwoordigd door MALOU, minister van Financiën, in augustus 1872 afgesloten. Hierin werden de voorwaarden vastgelegd, waaronder de Staat het terrein voor de bouw van het Kursaal bestemd aan de stad overdroeg.

Uit de Annexes gevoegd bij de "Documents Parlementaires n° 235, 1872-1873" heb ik het voornaamste artikel 8 textueel overgenomen.

"Il est expressement stipulé que dans aucun cas et pour quelque motif que se soit le terrain cédé par l'Etat ne pourra servir en tout ou en partie à une autre destination qu'à celle de Kursaal avec ses dépendances nécessaires.

En cas de contravention à cet égard la ville payera à l'Etat une indemnité en rapport avec l'étendue et l'importance du terrain qui aurait été distrait de sa destination, plus la somme qui sera jugée nécessaires pour remettre les lieux dans l'état exigé par le plan approuvé.

Si le Kursaal est supprimé avec le consentement du Gouvernement le terrain fera retour à l'Etat lequel payera à la ville le solde de la valeur du terrain provenant de l'ancien Jardin des Princes, soit 39.377,5 Fr."

Indien de stad zou akkoord gaan om bij de Kursaalvernieuwing een hotelruimte, winkelgalerijen, enz. te laten bouwen kan dit zware financiële gevolgen hebben voor de stadskas, tenzij uitdrukkelijk bepaald dat de bouwpromotor voor deze kosten moet opdraaien.

BEZOEKT DE TENTOONSTELLING PORSELEIN UIT DE OOSTENDSE HUISKAMER

VERLENGD TOT 15 FEBRUARI

ZEKER DE MOEITE WAARD

NOG EEN OUD "LIEDJE VAN DE ZEE"

In een oud schoolschrift van mijn moeder zaliger, vond ik tussen andere liedjesteksten, ook een tekst van een "liedje van de zee", die hierna volgt.

Het lied werd opgeschreven te Bulskamp (Veurne), vermoedelijk tijdens de oorlog 1914-1918.

Enkele woorden die onleesbaar geworden waren - maar die ik me nog herinner, van het lied te horen zingen door mijn moeder, heb ik ingevuld.

De "voois" ken ik spijtig genoeg niet meer volledig.

Gerard VANDAMME

DE STORM

1

Het was nacht en storm op zee.
In een vervallen huisje
Dat weêmlend aan de voet
Der Vlaamsche duinen stond,
Zat eene visschersvrouw
Geknield voor 't houten kruisje,
Voor 't welk zij dikwijls troost
In hare smerten vond.
Het huilen van de wind
Het ruischen van de baren,
Doorsneen haar vreesend hart,
Van weemoed overlaân.
Haar man en haar zoon helaas !
Zijn midden de gevaren.
Ach moest die lieve schat }
In 't woeste weer vergaan } bis

2

Mijn God, bad zij, bescherm
Den man die zooveel dagen,
Vol liefde en teedre zorg
Naast mijne zijde stond.
De man die in de nood
Mij hielp mijn droefheid dragen,
En altijd zijn vermaak
In mijn vreugde vond.
En hem, mijn zoon, mijn kind,
Mijn blijdschap en mijn leven,
Die op de woeste zee
Zijn vader bij ging staan.
Weil hem aan mijne zorg
En liefde wedergeven.
Neen heer laat mijnen schat }
In 't onweer niet vergaan } bis

Met 't krieken van de dag
 Beklom de vrouw de duinen.
 En op de woeste zee
 Sloeg zij haar oogen rond,
 Maar niets bespeurde zij
 dan wit beschuimde kruinen
 Van baren hoger dan
 De duinen waar zij stond.
 Maar verder tegen 't strand
 Lag eene schuit in brokken.
 En harder deed dit zicht
 't Benepen herte slaan.
 De vrouw die zich vol angst
 Er voelde naar getrokken
 Terwijl zij riep mijn God,)
 zijn z'in de zee vergaan) bis

En sneller dan een schicht
 Kwam zij op 't strand geschoten.
 En naast de kleine vrak
 Vond zij haar lieven weer.
 De vader hield zijn zoon
 In d'armen stijf gesloten.
 Maar ach zij waren dood
 En zij viel stervend neer.
 Twee dagen na de storm
 Was gansch het dorp in rouwe.
 Men droeg drie kisten weg
 En langs de kerkhofbaan;
 Elk weende luid' en stort'
 Een bede voor die vrouwe,
 En voor haar lieven schat)
 Die was in zee vergaan) bis

SALONDANS DE OSTENDAISE

In de Larousse Universel (van 1923) vinden we de "ostendaise"; die daarin omschreven wordt als een "danse de salon, imaginée en Belgique et introduite en France, vers 1880". Encyclopedisch wordt daaraan toegevoegd : "L'ostendaise se danse sur un air à deux-quatre. Une reprise comprend essentiellement : 4 mesures de balancés sur l'une et l'autre jambe, 4 mesures de galopade (le tout répété deux fois), puis un temps de polka (16 mesures)".

Is deze "ostendaise" als dans reeds ergens elders behandeld geworden ? Is ze in de literatuur terug te vinden ? Als salondans uiteraard in een chic interieur, door een modieus verfijnd gezelschap, vol zwier en elegance ? In een weelderig ingerichte passagiersboot ? Uitgeschilderd, in "De Belle Epoque", toen

Oostende in de bonte rij van badplaatsen de koningin was en deze titel waardig wist te dragen ?

Raf SEYS

HEDENDAAGSE BEELDENE KUNSTENAARS IN OOSTENDE (1)

door Norbert HOSTYN

TER INLEIDING

Na de reeks "Vergeten Oostendse Kunstschilders" is het nu de beurt aan de eigentijdse meesters, zowel schilders, beeldhouwers, grafici, fotografen, zowel professioneel, semi-professioneel of amateur.

Eens de reeks voltooid zal zijn beschikt U over een uniek "woordenboek" van Oostendse kunstenaars.

1. Marc ABEL (Pseud. van Louis-Marc ABELOOS)

°Gent, 1918.

Opleiding aan de Brusselse Academie; vervolmaking te Hamburg, München en Londen. Ontmoet Maurice DE VLAEMINCK te Parijs, wat van belang is op zijn verdere evolutie.

Verbleef lange tijd aan de Azurenkust en te Barcelona, om zich nadien te Altea te vestigen.

Commerciëel succesvol artist die vooral landschappen, marines en figuren brengt in een gemakkelijk toegankelijke stijl.

ABEL verblijft sedert vele jaren te Oostende, waar hij lange tijd een kunstgalerij had (Koningstraat).

Musea : Boulogne
Oostende, M.S.K.

Adres : Hofstraat, Residentie "Silversand".

2. Achille ABSOLON

Kunstschilder uit het amateurscircuit.

Deelname aan de 5e Biennale voor Amateurschilders "TEVEO" Feest- & Kultuurpaleis, Oostende, 1985 met :

Brugge - Ingang Begijnhof
Brugge - Rozehoedkaai
Brugge - Toren O.L.Vr. kerk

woonde 1985 : Hendrik Serruyslaan 72.

§ § §

3. Eliane ABSOLON

°Oostende, 10 april 1934.

Autodidacte kunstschilderes. Schildert in de "naïve" trant

Laureate wedstrijd amateurschilders "TEVEO" (1981).

Musea : Vicq, Musée de l'art naïf

Lit. : Arto, 1987.

§ § §

4. Andy ALLEMEERSCH

°Roeselare, 1934.

Studies aan de Academie te Gent. Leraar Plastische Kunsten te Torhout en Roeselare.

Omstreeks 1974 : dierenkoppen en menselijke figuren, dragers van diverse gemoedsgesteldheden. Later thema's als schaakbord, staketsel, stillevens die hij vooral gebruikt omwille van compositorische structures.

Geselecteerd "Grote Prijs voor Schilderkunst van de Stad Oostende 1960", "Grafiekprijs van de Provincie West-Vlaanderen", "Grote Prijs voor Schilderkunst Knokke 1967", "Provinciale Prijs voor Schilderkunst West-Vlaanderen" en brons in de "Europaprijs voor Schilderkunst van de Stad Oostende 1976".

Musea : Oostende, M.S.K.

Lit. : - F. BONNEURE, Het logisch evolueren van Andy Allemeersch,

- in Ons Erfdeel, 25, 3/82, mei-juni 1982, p. 444-446.
- Allgemeines Künstlerlexicon, dl. 2, Leipzig, 1986.
- Arto, 1987

Adres : Duivenhokstraat, 53, Oostende.

§ § §

5. Frank AMELOOT

Kunstschilder uit het amateurscircuit. Deelname aan de 5e Biennale voor Amateurschilders "TEVEO", Feest- en Kultuurpaleis, Oostende, 1985 met :

- Mijmering
- Ying Yang
- Zelfproject

Woonde 1985 : Violierenlaan 126

§ § §

6. Raymond ART

°Oostende, 1919.

Zijn debuut als kunstschilder stond nog in het teken van impressionisme en expressionisme. In de vijftiger jaren evolueerde hij naar een lyrisch constructivisme waarop hij nog steeds verder bouwt.

Hij werkt met abstracte structuren die zich ontrollen en plooiën, hij laat ze zich herhalen, echoën, dynamisch repeteren. Verder : verfijnd coloriet en subtiele dégradés die zijn schilderijen een diepte-effect geven, als ruimtelijke sculpturen met onmogelijke vormen.

ART was jarenlang décorateur in het Casino te Knokke en voerde wandschilderijen uit in opdracht van René MAGRITTE en Paul DELVAUX.

1955 : onderscheiding in de "Jeune Peinture Belge".

Woont en werkt te Luik.

Individuele tentoonstellingen in het Museum voor Schone Kunsten, Oostende in 1985 en in Galerij "Evasion" te Waremmé in 1988.

Musea : - Belgische Staat
- Oostende, M.S.K.
- Liège, Musée de l'art wallon

Monumentaal schilderij in het Hôpital de la Citadelle te Liège.

Lit. : Arto, 1987.

§ § §

7. Mark ASPESLAGH

°Oostende, 17 juni 1951.

Autodidakt. Nam deel aan de 6e Biennale voor Amateurkunstschilders "TEVEWEST-TEVEO" (1987).

Musea : M.S.K. Oostende ("Zonder titel", "Noorderlicht te Maldegem" en "Na Wounded Knee").

Lit. : N. HOSTYN, Aanwinsten 1986, Oostende (M.S.K.), 1987.

§ § §

8. Jo AWOUTERS

Non-figuratieve kunstschilderes. Nam deel aan de 6e Biennale voor Amateurkunstschilders "TEVEWEST-TEVEO" (1987).

Woonde : Ijzerstraat 33.

VERHALEN ROND DE OOSTENDSE BEIAARDEN

Onlangs verscheen het boek "Verhalen rond de Oostendse beiaarden" door Simon IPPEL.

Het boek is ingedeeld in hoofdstukken volgens de periodes dat onze stad een beiaard bezat : vanaf 1653 tot heden.

Ieder hoofdstuk is voorafgegaan door een gedeelte "tijdsgeest" om te vervolgen met de aankoop van de beiaard, wie was de gieter en wie waren de beiaardiers.

Het geheel is geen droge opsomming maar is aan elkaar gepraat met verhalen met betrekking tot onze klokken, andere beiaarden en belangrijke figuren. Het geeft een antwoord op vragen zoals : hoeveel beiaarden hadden we reeds te Oostende, welke mensen hielden zich bezig met het gieten, wie bestelde ze, waar hingen ze, welke tekst stond er op, wie bespeelde deze klokken, enz.

Meer dan honderd foto's, tekeningen en dokumenten versieren het boek.

Prijs : 750 Fr. (met verzending : + 100 Fr.)

te storten op rekening 712-0801916-03

De Vliegende Klepel

Fregatstraat 16, Oostende

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (28)

door Aimé SMISSAERT (+)

Op den Vuurtorenwijk, achter het Militair Hospitaal, zijn de Duitsers sedert een paar dagen bezig met platforms te maken voor het opstellen van hunne groote kanonnen.

Heden was er visch, och heel weinig, te verkrijgen. 4 bootjes visschen in de Visscherskaai : de visch, meest kleine schulletjes, wordt op de kaai verkocht aan 9 tot 10 frank de mand - in vreedstijd 1.50 tot 2 frank. In 't klein verkocht men ze tot 2 frank per kilo.

Hebben wij reeds nota gehouden der bezetting door de Duitsers van het huis van Mej. Emilie JEAN, in de Kapellestraat ? Nu, de Duitsers kwamen zich daar aanmelden, M. Gabriël JEAN, de welgekende brouwer, werd bijgeroepen en deed hen verstaan dat het huis niet onbewoond was en dat zij er wel mochten slapen, maar geen eten doen, daar hij de keuken voor zijn persoonlijk gebruik noodig had. De Duitsers drongen niet aan. Sedert dien slapen daar 8 matrozen, doch zij laten alles gerust.

* * *

Vandaag moest de stad 100 kub.m. hout en 300 m. prikkeldraad leveren.

Volgende plakbrief in 't Vl., Fr. en Duitsch aangeplakt :

BERICHT
aangaande het gebruik van gas

Te rekenen vanaf Woensdag 9 december 1914, tot later bericht zullen alle gasmeters der bijzondere abonnementen gesloten blijven.

Het verbruik van gas voor de verlichting, de verwarming en de keuken wordt dus verboden tot op het oogenblik dat de exploitatie van het gasgesticht zal hernomen worden.

Uitnemingen aan dit verbod mogen maar geduld worden voor de officieele gebouwen bezet door de Keizerlijke troepen of door de stadsdiensten, en voor de woningen of appartementen bewoond door Duitsche officieren.

Oostende, den 9 December 1914.

De Kommandant,
get. BITTINGER.

Donderdag 10e December. -

ZEVENENVIJFTIGSTE DAG DER BEZETTING

Heden begint de 9e week der Duitsche bezetting.

Op de markt, volk gelijk verleden week. De boter geldt 3.60 tot 3.80 f.

Concert van 2 1/2 tot 3 1/2.

Van gansch den dag werd geen kanongebulder gehoord.

's Namiddags zweefde een vastliggende duitsche luchtbal tusschen Leffinghe en Slype.

Heden kwamen alhier een 50 tal brieven toe, gstuurd door Oostendsche soldaten, in Duitschland opgesloten. De duitsche militaire post bestelde deze brieven.

Rond 3 u. van den namiddag kwam een persoon, drager eener zware mand met vuilnis, uit de Zeestatie. De schildwacht kreeg argwaan en gebod hem stil te staan. De persoon liet zijne mand vallen en ging op den loop, zonder verder verontrust te worden. In de

Hier ontbreekt het vervolg

Dat de toestand nijpt bewijzen volgende stukken uitgaande van het Onderstandkomiteit van het Gemeentebestuur.

Ziehier het eerste gericht tot de bakkers :

Oostende, den 11 December 1914

Mijnheer,

In zijne vergadering van Donderdag 10 December, heeft het Comiteit van Onderstand voor de noodlijdenen besloten, dat van heden af alleen die bakkers, welke zoowel voor de noodlijdenden bakken als voor hunne klanten, voortaan nog meel zullen ontvangen.

Om aanspraak te kunnen maken op één zak van 100 kg. moet ieder bakker ten minste tachtig brooden uitleveren tegen broodkaarten van het Onderstandcomiteit. Voor twee maal tachtig kaarten zal men dus twee zakken met meel kunnen ontvangen als er meel genoeg is, enz.

Op 't einde van iedere week, dat is den Zaterdag namiddag, moet ieder bakker al zijne kaarten indienen bij den Heer Commisaris Dubois, te samen met zijn factuur.

Ieder bakker moet zorgvuldig de vier soorten kaarten met de namen A. Camerlinck, Demaecker, Van Isacker en Lefèvre in afzonderlijke zakjes scheiden.

Ieder pakje moet vijftig kaarten tellen. Zij moeten nauwkeurig nageteld worden.

Ieder brood moet een kilogram wegen.

De Secretaris,
L. DEMAECCKER

De dd. Voorzitter,
A. CAMERLYNCK

Het tweede is de vrucht der beraadslagingen van ons Schepencollege gehouden op Woensdag en Donderdag. Hier volgt het :

VERORDERING BETREKKELIJK HET BAKKEN EN VERKOOPEN VAN BROOD

De Gemeenteraad, gezien art. 78 der Gemeentewet; Besluit :

ART. 1 - Het is verboden meel of koorn tot een ander doeleinde te gebuiken dan het maken van brood.

ART. 2 - De bakkers, die begeeren hunnen handel voort uit te oefenen, moeten eene verklaring teekenen waarbij zij zich verbinden stipt de bepalingen van het tegenwoordig reglement te

volgen, dat aan de voorgevel van elke bakkerij zal aangeplakt worden.

ART. 3 - Elke bakkerij zal werken onder het toezicht van eenen afgevaardigde der Stad. Deze zal regelmatig eenen staat houden van de koopwaar die dagelijks binnen komt en van degene die verwerkt wordt.

ART. 4 - Binnen de palen van den beschikbaren voorraad, zullen de bakkers, tegen betaling, het meel kunnen bekomen noodig tot hunne voortbrenging. Het Gemeentebestuur zal het gewicht en den prijs van het brood vaststellen, alsook de verhouding volgens dewelke de mengeling van bloem met tarwe- of roggemeel mag geschieden.

ART. 5 - Het is verboden alle ander brood of bakkerij-produkten dan gewoon brood te maken of te koop te stellen. Dit brood moet gemaakt worden met meel, zoo als dit door de Stad geleverd of zooals het bekomen wordt door de mengelingen in de verhoudingen door haar opgelegd.

ART. 6 - Het rondvoeren of de tehuisbestelling van brood zijn strengelijk verboden. De verkoop van brood zal in de bakkerijen zelf geschieden, in de tegenwoordigeheid van eenen afgevaardigde van het Gemeentebestuur tusschen 7 en 11 uur 's morgens (duitsche uur). Buiten deze uren is alle verkoop verboden en zullen de winkels stiptelijk moeten gesloten blijven.

ART. 7 - De overste van elke familie zal op het politie-bureau van zijnen wijk, voor een te bepalen datum, moeten doen kennen : de samenstelling van zijne familie met aanduiding der personen die bij hem onderhouden worden, ten welkdanigen titel (dienstmeid, knecht, werkvrouw, enz.). Te dien einde zal eene gedrukte formulier moeten ingevuld worden door de aanduiding van alle inlichtingen die erin gevraagd worden.

ART. 8 - De overste van elke familie zal vervolgens, in hetzelfde politie-bureau, de persoonlijke kaart moeten afhalen, bij middel van dewelke hij dagelijks, in eene bakkerij van zijne keus, de hoeveelheid brood, waarop zijne familie recht heeft, zal kunnen bekomen. Bij elke levering zal de afgevaardigde van de Stad, in de bakkerij vertegenwoordigd, den datum vernietigen.

ART. 9 - De Gemeenteraad bemachtigt het Schepencollege alle maatregelen te nemen tot de uitvoering van deze verordening, namelijk : de benoeming van de leden van het toezichts-comitee; de aanwijzing van de leden van het personeel der Kontrol; de dagelijksche maximum-hoeveelheid brood dat elken persoon van meer dan 18 maanden oud zal kunnen koopen; de prijs van het brood; de verhouding van mengeling der meelsoorten, enz.

ART. 10 - Alle inbreuk op de bepalingen van het tegenwoordig reglement zal gestraft worden met de straffen van enkele politie onder voorbehoud van alle andere maatregelen die tegen de plichtigen zouden kunnen genomen worden.

Goedgekeurd door den Gemeenteraad in zitting van 8 December 1914.

Door den Raad :

De Sekretaris,
Fr. THONE

De Burgemeester
Aug. LIEBAERT

Vandaag hield het Toezicht-Komiteit voor het brood zijne eerste vergadering ten stadhuize. Alleen de Z.E.H. Kannunnik was afwezig.

Het Toezicht-Komiteit besprak het reglement over den broodverkoop en keurde het goed, behalve voor wat de uitdeelingsuren betreft, die het stelde van 10 tot 2 ure.

* * *

Volgende plakbrief in 't Vl., Fr. en duitsch opgesteld, werd deze morgen uitgeplakt :

Waarschuwing aan de personen die hunne wettige woning in Oostende niet hebben

Vele personen in Oostende niet woonachtig, hebben verwaarloosd zich te gedragen naar de herhaalde uitnoodigingen, die hun gedaan werden, zich in het bevolkingsbureel ten stadhuize te doen inschrijven, voor hun vertrek van Oostende. Veel soortgelijke personen zijn voorts in Oostende blijven wonen, ofschoon zij reeds ingeschreven waren op de lijsten der afreizenden.

Al die personen krijgen een laatste uitstel, tot 16 December, om zich te doen inschrijven en te vertrekken. Degenen die, in tegenstrijdigheid met dit bevel, zich na vermelden datum in Oostende nog zullen bevinden, zullen, mits gebeurlijke beslagname hunner goederen, met het naaste gevangenenstransport verwijderd worden.

Oostende, 11 December 1914.

De Keizerlijke duitse Commandantuur,
(get) BITTINGER
Kapitein-leutnant en Ortskommandant

hier ontbreekt het vervolg

De te Oostende niet gehuisveste personen moeten voor 16n dezer de stad verlaten. Zijn er nu van die personen dewelke voldoen willen aan de bevelen der duitsehers, en derhalve om een paspoort gaan, zij krijgen eene boete van 50, 100 of 150 fr., volgens den persoon Zoo ging M. PIERRE, rustend bestuurder van het Zeewezen, een paspoort vragen voor zijne twee zonen : hij moest 300 fr. boet betalen en kreeg geen paspoort !

Eene Brusselsche vrouw, die alhier na het seizoen gebleven was en hare spaarcentjes, ruim 450 fr. opgeëten hebbende, blijde was kosteloos naar Brussel te kunnen reizen, moest 150 fr. boet betalen en daar zij het noodige geld niet had, nam men hare oorringen af ! Oh kultur !

Wij zegden dat de te Oostende niet gehuisveste personen voor den 16n December de stad moeten verlaten - doch hoe ? Treinen zouden hen naar Brussel gevoerd hebben, doch heden en morgen loopen geen treinen, of liever kunnen de vreemdelingen geen plaats vinden in de treinen - ze dienen voor het vervoer van gekwetsten !

En overmorgen is 't den 16n , Nu, die personen zullen misschien gerust gelaten worden, na eene nieuwe aderlating !

DERDE MAAND DER BEZETTING

Dinsdag 15e December. -

TWEEENZESTIGSTE DAG DER BEZETTING

Vanaf 6 ure van den morgen hoort men van den kant van Raversyde, hevig kanongebulder dat voortduurt tot rond den noon : rond 8 ure is het als een aanhoudende donder, en rond 11 1/4 ure werden 3, 4 uitnemende hevige slagen gehoord. Op het torentje der "Villa Albert", hoek der Zeedijk en Christineramp, op het torentje van het "Hôtel Alexandra", op het dak der Zeestatie staan nieuwsgierige Duitschers, den verrekijker in de hand, naar de zee te turen; waarschijnlijk is de vloot in 't zicht. Rond 11 ure komt een vlieger der Bondgenoten een kijkje werpen op onze stad, maar trekt seffens naar beter oorden.

Een persoon van Steene, werkend in ons gasgesticht, was deze morgen heel vroeg naar Leffinghe om brood gegaan. Op de Leffingsche kalsijde gekomen, dierf hij niet verder meer vooruit, verschrikt als hij was door de menigvuldige zoeklichten, uit zee over het land geworpen. Hij keerde op zijne stappen terug en, aan de Hooge Barriere gekomen, begon het geschut : gansch den horizont, al den kant van Slype, Wilskerke en Middelkerke, sloeg open en toe van 't vuur !

Een onzer vrienden, die de gewoonte heeft 's morgens vroeg uit de veeren te kruipen, zag rond 7 1/2 duidelijk van op de Northlaan, in de verte bommen ontploffen aan zijds der kerk van Middelkerke, andere tusschen Middelkerke en Wilskerke en nog andere tusschen Wilskerke en Slype.

Deze namiddag werd nog geschoten, doch het geschut was op verre na zoo hevig niet. Laat in den avond hoorde men van tijd tot tijd een hevige knal. De huilende wind en de bij poozen plassende regen verdoofden voorzeker de stem der lichte kanons.

Gansch den dag door werden Duitsche versterkingen Middelkerke- en Leffinghewaarts gestuurd; gansche kompanies soldaten, groote en kleine kanonnen, obussenkarren en bevoorradingswagens sloegen den weg naar Middelkerke in. Rond 2 1/2 ure kwam een tram gevuld met mariniers, hebbende 10 mitraljeuzen met zich, uit de richting van Blankenberghe gereden : zij sprongen uit en liepen van de Vander Sweepplaats naar het "Hôtel de la Couronne", waar een stoomtram gereed stond. Zij hadden ternauwernood de tijd erop te springen : in volle vaart reed hij de A. Pieterslaan op, en aan Petit Paris, sloeg hij den Thouroutschensteenweg in.

Rond 3 ure werd, langs de A. Pieterslaan, een Belgisch piot gevangen binnengebracht. Hij riep tot 2 maal luidkeels tot de nieuwsgierigen : "zij zijn in Leffinghe ! Hebt nog een beetje coeragie" - tot belooning kreeg hij van de Duitschers twee vuistslagen in 't gezicht.

In den valavond, rond 4 1/2 ure, kon men groot vlammen zien opstijgen tusschen Mariakerke-dorp en Middelkerke. Men beweerde dat het Noorweegsch paviljoen van Raversyde in vlammen stond !

■
1
9
4
0
■
1
9
4
5
■

ROYAL PALACE EN THERMEN

KURSAALTERREIN

KLEIN STRAND

ZEEHELDENPLEIN

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

UNION OSTENDAISE 1900

Deze kulturele vereniging werd in het leven geroepen te Oostende in 1896 en ze had als stichtingsbenaming "CERCLE DRAMATIQUE ET MUSICAL UNION OSTENDAISE.

Deze maatschappij groepeerde een toneel- en muziekafdeling en ze organiseerde verschillende toneelopvoeringen per jaar.

In 1899, 1900, 1902 en 1903 nam ze deel aan de jaarlijkse Carnavalstoet.

In 1900 werd er in de schoot van de vereniging feest gevierd ter gelegenheid van de inhuldiging van het vaandel. Deze viering ging gepaard met diverse opvoeringen.

Er werd aan dit feest nog meer luister bijgezet door een officiële ontvangst op het stadhuis waar, in aanwezigheid van burgemeester n Alfons PIETERS en het schepencollege, het bestuur werd gehuldigd.

Er werd aan de aanwezige leden, door het stadsbestuur, een herinneringsmedaille geschonken.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS ϕ 41 mm MET BOL EN RING

- R. OSTENDE
Gekroond wapenschild van Oostende boven 2 gekruiste takkenbundels
- V. 2 lauwertakken in kransvorm met middenin een tekst verdeeld over 6 lijnen.
CERCLE DRAMATIQUE & MUSICAL/ UNION/ OSTENDAISE/ INAUGURATION/
DU DRAPEAU/ 1900

UNION CYCLISTE 1901

Deze vereniging, die de rijwielfanaten van de eeuwwisseling groepeerde, werd in 1900 boven de doopvont gehouden. Bij haar stichting kreeg zij de benaming "UNION CYCLISTE OSTENDAISE".

Deze maatschappij mag aanzien worden als de voorloper van de tegenwoordige wielertoeristen.

Op 7 april 1901 werd er, naar aanleiding van de inhuldiging van haar wimpel, feest gevierd.

Ter deze gelegenheid werd de maatschappij officieel ontvangen op het stadhuis waar haar, door burgemeester Alfons PIETERS, een herinneringsmedaille werd aangeboden.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS ϕ 42 mm MET BRELOK EN RING

- R. OSTENDE
Gekroond wapenschild van Oostende boven 2 gekruiste takkenbundels.

- V. Een rondschrift :
INAUGURATION DU FANION * 7 AVRIL 1901 *
In het midden een fietswiel en een sierrol met tekst :
UNION CYCLISTE OSTENDAISE

ONDER ONS 1904

Deze toneelvereniging werd gesticht te Oostende in 1878 en haar kenspreuk was "ONDER ONS" of "OSTENDE EN AVANT".

Het lokaal van deze toneelmaatschappij was gelegen in de Rogierlaan.

In 1878 werd er bij een officiële ontvangst op het stadhuis, in aanwezigheid van burgemeester Jean VAN ISEGHEM en het voltallig schepencollege, een vaandel overhandigd.

Dit vaandel is nog steeds te bezichtigen in ons Heemmuseum.

In 1904 werd er in de schoot van de vereniging feest gevierd naar aanleiding van het 25-jarig bestaan.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS ϕ 40 mm MET BOL EN RING

- R. OSTENDE
Gekroond wapenschild van Oostende boven 2 gekruiste takkenbundels.
- V. Lauwer- en eikentak in kransvorm onderaan. Bovenaan een tekst OSTENDE EN AVANT.
In het midden een tekst verdeeld over 3 lijnen :
TONEELMAATSCHAPPIJ/ ONDER ONS/ 1878-1904

BEENHOEWERSBOND 1906

In 1893 werd door een aantal Oostendse slaggers een maatschappij gesticht ter bescherming van hun beroep.

Deze bond kreeg bij haar stichting de benaming van "BEENHOEWERSBOND" en haar leuze was "HELP U ZELF".

Op zondag 6 mei 1906 gebeurde de inhuldiging van het vaandel en dit ter gelegenheid van een officiële ontvangst op het stadhuis en de overhandiging van dit vaandel door burgemeester Alf. PIETERS.

De plechtigheid ging gepaard met diverse feestelijkheden en een optocht door de stad.

Er werd door de maatschappij een medaille geschonken aan de aangesloten beenhouwers van Oostende.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS ϕ 51 mm MET BRELOK EN RING

- R. 3 koeien bij een boom.
J. STIENON
- V. Lauwertak over het veld en zonnestralen met in het midden een sierrol met een tekst in 5 lijnen :
BEENHOEWERSBOND/ OOSTENDE/ INHULDIGING/ VAN HET VAANDEL/ 1906

HET OUDE STADSEZEGEL VAN OOSTENDE

door Jan DREESEN

Met verwijzing naar : De figuratieve uitbeelding op het oude stadszegel van Oostende door R. VAN DER HEYDE. De Plate blz. 92/235 tot 92/238.

In de aangehaalde bijdrage geeft de auteur zijn visie op de figuratieve uitbeelding die op het oude stadszegel van Oostende voorkomt. Naar zijn mening is de figuur die hierop voorkomt niet Sint Pieter maar Margareta van Constantinopel.

Het is de eerste maal dat ons een dergelijke versie wordt ter kennis gebracht. Zij is in tegenspraak met wat eminente historici en heraldisten (1) tot hiertoe over dit onderwerp gezegd en/of geschreven hebben. Op zichzelf is dit niet zo erg want historici kunnen zich ook vergissen.

Wij zijn dan ook bereid de visie van de auteur enig krediet te geven, op voorwaarde dat ze met voldoende bewijskracht ingekleed wordt.

Daarom deze kritische beschouwingen van zijn tekst.

Alvorens de aangehaalde argumenten, punt voor punt te onderzoeken stellen we ons toch een vraag in verband met het algemeen concept van de tekst.

Waarom verwijst de auteur niet naar een bestaande afdruk van een zegel van Margareta van Constantinopel? Dit zou de argeloze lezer in staat hebben gesteld zich een persoonlijk idee te vormen van de verschillen tussen de twee figuratieve uitbeeldingen.

Bij nauwkeurig nalezen van de tekst noteren wij de volgende punten.

- De auteur vertaalt ... et une petite église de la gauche (d'un dessin singulier)... door ... een kleine kerk (zonderling getekend)... (blz. 92/235 4de paragraaf).

Volgens DAUZAT (2) is "singulier"... qui concerne un seul... qui se distingue des autres... vertaald ...die zich onderscheidt van anderen... wat een verschil in betekenis geeft met ... zonderling...

- De uitgebeelde persoon heeft een typisch vrouwelijke houding...gezegde gebaseerd op stand van linkerbeen- en voet en het lichte schoeisel (blz. 92/236 6de paragraaf).

Om de bewijskracht van dit argument na te gaan zijn we te rade gegaan bij de afbeeldingen van de "Tapisserie de Bayeux" (3) en in een paar tentoonstellingscatalogen van de "Vlaamse Primitieven" en "800 jaar Sint Janshospitaal" (4).

Volgens de tekeningen van het eerstvernoemde werk moeten de meeste krijgers die op dit doek voorkomen, getoetst aan het bovenstaande gezegde, als typisch vrouwelijk beschouwd worden.

Bij de Vlaamse Primitieven zijn er op vrouwenafbeeldingen weinig of geen voeten te zien. Praktisch al de voorgestelde vrouwen zijn tot op de grond gekleed. Dit komt overeen met het Middeleeuws beeld waaraan de vrouw moest beantwoorden (en waarvan we nu nog de sporen vinden in de Islam). Mannenvoeten zijn echter wel te zien.

- De ring rond het hoofd is geen nimbus, maar wel de boord van een mantelkap (blz. 92/236 7de paragraaf).

Vergelijken we de nimbussen van de drie zegels (1309, 1335, 1504) dan merken we dat ze overeenstemmen met wat W. ELWOOD FOST (5) in zijn "Forms of the nimbus" een SINGLE CIRCLE noemt.

Anderzijds drukken we ook nog een schets af (door Antoon DE SUCCA) (zie schets) van het hoofdtooisel van Margareta van Constantinopel. Noch op deze schets, noch op het zegel draagt ze een mantel (met kap).

- Er zit een dikke sierspeld (typisch vrouwelijk siersel) als haak of sluitstuk vooraan op de mantel (blz. 92/236 8ste paragraaf).

De hier bedoelde sierspeld komt bij de Vlaamse Primitieven nergens op vrouwenafbeeldingen voor. Wel op portretten van heiligen en kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders, als sluitstuk of haak voor hun koorkap of schoudervelum (4). Dit soort haak of sluitstuk verschijnt eerst in de 19de eeuw als een onderdeel van vrouwelijke kledij op de kapmantels van de begoede polderboerinnen.

- Was de uitgebeelde persoon Sint Pieter geweest dan zou hij een stevige baard hebben gedragen, waarmee Sint Pieter steeds wordt afgebeeld (blz. 92/236 10de paragraaf).

Ook dit moeten we tegenspreken. Dat Sint Pieter een baard moet hebben en een aureool onder de vorm van een ellipsvormige schijf is niet zo evident. Dit bleek op de tentoonstelling van oude devotieprentjes "De Hemel op Aarde" (6) die gans het seizoen liep in het Abtsgebouw te Oudenburg. Daar bleek dat de voorstelling van Sint Pieter de meest gevarieerde vormen kon aannemen, afhankelijk van de visie van de tekenaar of schilder.

- In de rechterhand draagt zij twee sleutels, symbolen van de poorten te land en ter zee (blz. 92/236 13de paragraaf).

Oostende behoorde in de 13e eeuw tot een van de vele "smalle" steden die in de loop van die eeuw door de graven van Vlaanderen om politiek-economische redenen uit, soms niet meer dan, een gehucht werden verheven. (Dit verschijnsel bleef niet beperkt tot Vlaanderen maar is ook door de Graven van Loon in het Land van Loon en Chimay gedaan). Deze "smalle" stad had geen versterkingen en ook geen poorten. Die zijn er eerst in de 16de eeuw gekomen. De verwijzing naar sleutels voor poorten is dan ook zeer betwistbaar.

Anderzijds zijn de twee sleutels die de figuur op de drie zegels in de hand houdt identiek aan de sleutels die voorkomen op het symbool van de katedraal van Winchester die ook aan Sint Pieter en Paul gewijd is. Die tekens dateren ongeveer uit dezelfde periode als de sleutels op onze zegels (7).

- ... het gebouw op de linkerhand is duidelijk getekend ... het is geenszins een kerk, want er staat geen toren bij... (blz. 92/237 7de paragraaf).

Over de eerste kerk van Oostende bestaan tot nog toe geen nadere gegevens. Voorlopig kunnen we dus alleen maar gissen naar de vorm en het uitzicht.

Dat doen we dan op basis van enkele zeldzame (veelal verbouwde) kerken uit deze periode. En die blijken er meestal uitgezien te hebben als de voorstelling op het zegel (Ettelgem, Aldeneik).

Anderzijds was een toren bouwen een dure zaak. De tweede kerk van Oostende werd omstreeks 1438 gebouwd zonder toren en kreeg slechts een toren omstreeks 1480 (8).

Anderzijds komen er enkele afbeeldingen van kerken voor op een kaart R.A. Brugge (9). Het zijn kerken uit 's Heerwoutermansambacht, allen zonder toren. Ten andere zelfs in onze tijd gebeurt dit nog. Het Godelievekerkje langs de Nieuwpoortsesteenweg werd in 1940 gebouwd zonder toren, omdat er geen geld genoeg voorhanden was. Het "geen toren" argument is als bewijs om te zeggen dat het gebouw in de

linkerhand geen kerk zou zijn weinig krachtig. Dat Sint Pieter regelmatig met een kerk in zijn hand werd afgebeeld kunnen we bv. zien op een zegelafdruk van Torhout die in een van de Jaarboeken verscheen (10).

- Het lijkt ons zeer eigenaardig dat een landvoogdes haar beeltenis liet gebruiken voor een stadszegel. Die werd uitsluitend gebruikt voor haar eigen zegel en voor de afbeelding op munten. Wij kennen geen enkel voorbeeld van een dergelijke handelswijze. Zij had een bron voor misbruiken kunnen zijn.

Naar ons weten had Margareta van Constantinopel geen bijzondere banden met Oostende. Dit had in het beste geval iets dergelijks kunnen rechtvaardigen.

Op basis van voorgaande argumentatie kan ik niet akkoord gaan met de stelling als zou de beeltenis op het oudste zegel van Oostende niet Sint Pieter maar Margareta van Constantinopel zijn.

-
- (1) De door de auteur, in zijn bijdrage, vermelde historici.
 - (2) A. DAUZAT. Nouveau dictionnaire étymologique et historique ISBN 2-03-3402305-Y.
 - (3) BERTRAND-WANIS. Tapisserie de Bayeux. Caen 1975.
 - (4) Tentoonstellingscatalogussen.
 - De eeuw der Vlaamse Primitieven. Brugge. 1960.
 - Anonieme Vlaamse Primitieven. Brugge. 1969.
 - 800 jaar Sint-Janshospitaal 1188-1976. 2 delen. Brugge. 1976.
 - (5) E. ELWOOD POST. Saints, Signs and Symbols. z.j. blz. 86.
 - (6) Tentoonstellingscatalogus "De Hemel op Aarde". Oudenburg. 1992.
 - (7) E. ELWOOD POST. Saints, Signs and Symbols. z.j. blz. 81.
 - (8) E. VLIETINCK. Het oude Oostende. Oostende 1897 blz. 40.
 - (9) R.A. BRUGGE. Kaarten en plannen nr. 525.
 - (10) HET HOUTLAND. Heemkring Torhout. Jaarboek 1991.

Oorkondenschat, J 552, nr. 30, akte van 2 juli 1309

Zegel van de stad Oostende, 1335.

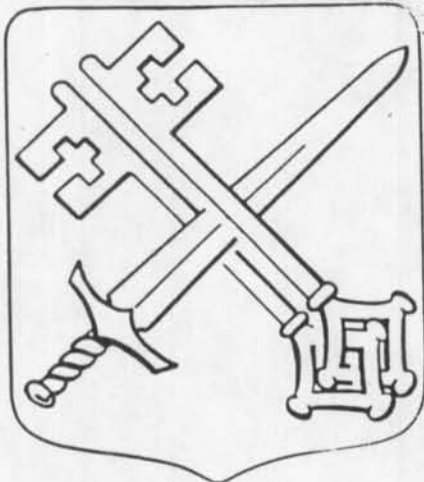
Zegel van de stad Oostende, 1504. (ARA. Brussel, Verzameling zegelafdructs, nr. 6468; foto ARA. Brussel).

- Zegel van Margaretha van Constantinopel, Algemeen Rijksarchief, Brussel

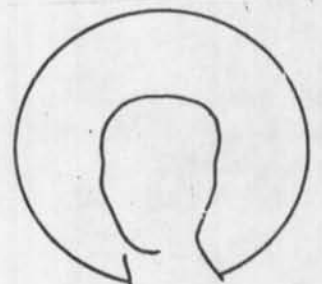
- Margaretha van Constantinopel naar schetsen van Antoon de Succa, hs. II, 1862, Kon. Bibl., Brussel

◀ ST. PETER AND ST. PAUL

Winchester,
cathedral church

Vergelijk deze sleutels met de sleutels op de Zegels van Oostende

SIMPLE CIRCLE

HOE OOSTENDE BEVRIJD WERD

door Walter MAJOR

Op 22 november 1992 ontving de heer Jan DREESEN, secretaris van onze geliefde heemkring De Plate, een schrijven vanwege 1ste schepen Jan CHRISTIAENS.

Daarin meldde hij dat de heer N. van der VOORDT hem tijdens een voordracht bij de Rotary Club Antwerpen-Zuid gesproken had over zijn vader, jachtpiloot tijdens de Eerste Wereldoorlog. Die zou op 17 oktober 1918, terwijl in Oostende nog Duitse soldaten aanwezig waren, met een groep Belgische piloten op het strand zijn geland.

Achteraf stuurde de Rotarien kopij van een brief die zijn vader op 18 oktober 1918 naar zijn moeder had geschreven, die toen in Engeland verbleef, en waarin hij haar dit fantastische verhaal vertelde.

In de 4de jg. nr. 3 van Cahier voor Luchtvaartgeschiedenis verscheen over dit oorlogsgebeuren het volgend artikel :

HOE OOSTENDE IN 1918 BEVRIJD WERD

In "Het Kustblad" van vrijdag 30 september 1949 verscheen het hieronder genoteerde artikel.

De waaghalzerij van enkele vliegers

Zowat overal ten lande heeft men, deze laatste dagen, de bevrijding van 1944 gevierd. Men denkt niet meer aan de vroegere bevrijding, deze van 1918, en nochtans, loont het de moeite een hoekje op te heffen van dat doek dat over dit tafereel van onze lokale geschiedenis is gevallen.

De helden van alsdan worden maar al teveel uit het oog verloren. Men leeft in het heden en het verleden gaat verloren.

De naam van het 9de Luchtsmaaldeel, samengesteld uit jagers, verdient nochtans in hoofdletters geschreven te worden in het Gulden Boek van onze stad.

Een van deze vliegers, die deel uitmaakte van de expeditie, wist volgend relaas van deze "bevrijding" ten beste te geven.

De laatste fase

Halfweg oktober 1918. De Duitse troepen hebben het, zowat overal, erg te verduren en verliezen voet bij stek aan de IJzer. Onze jachtvliegtuigen zijn niet meer uit de lucht te krijgen en bestoken de terugtrekkende overweldigers.

Op 17 oktober breekt ons artillerievuur los en, voor de vijand, wordt het een ordeloze terugtocht.

De Algemene Staf van het Leger wenste te weten te komen hoe de vijand zich gedroeg achter de linies. De taak van waarnemers zou ten laste vallen van onze vliegers. Zij wensten niets liever. Er waren vrijwilligers van doen maar men moest niet aandringen bij de mannen van het 9de Luchtsmaaldeel.

Uit wat de opdracht bestond : neerdalen op het strand te Oostende en zich vergewissen van de toestand.

Hoe het gebeurde

Onze zegsman wenst onbekend te blijven en het is slechts onder die voorwaarde dat hij ons het relaas zal doen van deze avontuurlijke tocht (hierop kom ik later nog terug n.v.d.a.).

"Op 17 oktober 1918, rond 13.30u neemt Jan OLIESLAGERS de leiding van het smaldeel. De wolken hangen laag en onze vliegers strijken over het hoofd van de vijand.

Waarnemingen worden gedaan. Op het ogenblik dat ik over Oostende vlieg, bemerk ik geen enkel vriendschappelijk signaal. Op het strand, tussen het Kursaal en de golfbrekers, zijn reeds twee of drie vliegtuigen neergestreken en het volk loopt er naar toe. Ik had besloten te dalen op het Hippodroom Wellington maar daar stonden nog teveel Duitsers die, verrast door onze waaghalzerij, er zelfs niet aan dachten gebruik te maken van hun Mausers. Van mening veranderd en gedaald op het strand. Sterke wind maar dat belet mij niet een normale landing te doen. Ik wordt overweldigd door de volksmassa : gekust en gelukkig. Commandant JAUMOTTE en zijn observator DESCLEE, zijn reeds ter plaatse samen met Jan OLIESLAGERS, DE MEULEMEESTER, Georges KERVIJN, LEMAIRE, Jacques LEDURE en SIRAUT.

Wij worden letterlijk in de richting van de stad gedragen en vinden ons terug in een zaal van de Weststraat (nu Adolf Buylstraat). De champagne komt te voorschijn en er zijn ook nog sigaren van voor de oorlog. Die had men voor ons bewaard. En toch hebben de mensen zelf tekort aan alles. Maar dat feesten kon niet blijven duren en wij moesten terug naar ons vliegtuig.

Op het strand gekomen vernemen wij dat DE MEULEMEESTER, bij het in gang steken van het vliegtuig van Commandant JAUMOTTE, aan het hoofd werd gewond. Hij werd overgebracht naar een privaat ziekenhuis gelegen aan de Marie-Joséplaats en wij brengen hem een bezoek. Hij ligt te midden van de burgers die bij de jongste beschieting gewond werden.

Onmogelijk DE MEULEMEESTER mede te nemen en alles wat ons overbleef was Commandant JACQUET van het gebeuren op de hoogte te brengen. Getracht de motors op gang te krijgen. Gewerkt bij duisternis. Geen spraak van. Onze mekaniekers beschikten niet over het nodige alaaam om de gewenste herstellingen te doen. SIRAUT was er nochtans in gelukt op te stijgen.

Terug naar stad

Wij konden niets anders doen dan terug naar stad te trekken tussenin de Duitse patrouilles die wellicht dachten dat de stad volledig bezet was door de Verbondenen.

In het hotel viel er niets meer te peuzelen en de sigaretten moesten sparig bedeed worden.

Op dat ogenblik treedt een officier binnen van de Royal Navy. Hij keek nog al aardig op toen hij vaststelde dat de Belgen hem voor waren geweest. Ook hij was er op uit inlichtingen in te winnen. De Brit erkent dat wij hem voor waren en dat de stad ons toebehoort.. Onze groep was enigszins verdeeld. Jan OLIESLAGERS ging enkele vrienden opzoeken. 's Avonds ontvingen wij bezoek van talrijke

burgers die ons allerlei inlichtingen verstrekten die ons van nut konden zijn.

Alsdan uitgekeken langs waar wij konden vluchten in geval wij verrast werden en dan getracht wat te slapen. Dat was niet gemakkelijk.

LEMAIRE komt ons vervoegen. Hij was het Gulden Boek van de stad gaan tekenen ten stadhuize. Samen brengen wij de nacht door in een hotel van de Van Iseghemlaan. Buiten hoort men de Duitsers marcheren en wij hadden slechts één revolver en zes kogels om ons te verdedigen.

De terugreis

Bij dageraad is iedereen op het strand. Een Oostendenaar heeft ons een Engelse sleutel geleend om onze toestellen in gang te krijgen. Weer hangen wolken laag zodat wij kunnen opstijgen zonder teveel gezien te worden. De batterij van Bredene zendt ons enkele obussen na. OLIESLAGERS en LEDURE waren de eersten opgestegen en worden gevolgd door KERVIJN. De overigen zullen kunnen vertrekken dank zij de hulp van twee jeugdige vrijwilligers die de schroeven opdraaien.

In plaats van gelukwensen

De verwelkoming die wij bij het landen op onze basis kregen, beantwoordde niet aan onze verwachtingen. Na verslag uitgebracht te hebben over hetgeen wij vastgesteld hadden, vernemen wij dat de Generale Staf besloten heeft dergelijke expedities niet meer toe te laten en dat er zelfs sprake was ons te degraderen en ons onze eretekens af te nemen.

Gelukkig voor ons sprong Commandant JACQUET in de bres en voortdurend zond hij ons smaldeel de lucht in om te beletten dat wij zouden in aanraking komen met de Staf die meer gevreesd werd dan de Duitse obussen.

Commandant JACQUET begeeft zich bij de Koning die onmiddellijk bevel heeft ons in vrede te laten. Hij getuigde zelfs veel sympathie tegenover onze vliegers die deze waaghalzerij uitgehaald hadden.

En, niettegenstaande de inzichten van de Staf, vertrekt de groepchef, samen met zijn observateur Marcel de CROMBRUGGE, weer naar Oostende om DE MEULEMEESTER terug te halen.

Het was 's anderendaags dat de voorposten van de infanterie Middelkerke binnentrokken om slechts enkele dagen later te Oostende aan te landen. Oostende kende dus twee bevrijdingen : één van uit de lucht en één ten lande.

Dank

Wij herhalen het : de heldenfeiten uit de Eerste Wereldoorlog worden maar al te veel uit het oog verloren. Het is een hulde brengen aan de pioniers van het vliegwezen er op te wijzen welke reuzentaak zij alsdan verwezenlijkt hebben."

Dat dit moderne epos inderdaad op ware feiten berust werd mij achteraf bevestigd zowel in "Une figure de proue : Jan Olieslagers" (W. COPPENS) als in de oorlogskroniek "1914-1918 : Oostende onder de Duitse bezetting" (A. ELLEBOUDT, destijds directeur van de Zeewacht.

In dit laatste werk beperkte de auteur er zich toe te vermelden dat er vanaf 7u reeds 7 vliegtuigen op het strand waren waaronder dat van Jan OLIESLAGERS, "die echter spoedig vertrok" (p. 537). A. ELLEBOUDT wist blijkbaar niet dat reeds de avond voordien, nl. op 17 oktober, die toestellen op het strand waren geland.

Bij W. COPPENS loopt het verhaal enigszins anders.

Wanneer hij in zijn biografische roman deze geschiedenis uit de doek doet, verwittigt hij eerst de lezer dat hij het aangehaalde gebeuren niet zelf heeft beleefd, want "depuis 3 jours je suis grièvement blessé et soigné à l'hôpital de la Panne (p. 177).

Dit verklaart misschien waarom zijn versie op heel wat essentiële punten nogal afwijkt van deze verhaald door één der erbij betrokken piloten in Het Kustblad.

Het is begrijpelijk dat W. COPPENS niet aan de verleiding kon weerstaan de daden van Jan OLIESLAGERS in dit heroïsche avontuur nog maar eens extra in de verf te zetten in zijn biografische roman.

Zo schrijft COPPENS dat Jan, toen hij vernam dat het hoofdkwartier dringend betrouwbare informatie over de terugtocht der Duitse troepen wenste te krijgen, zelf voorstelde op het strand te Oostende te landen, de gevraagde inlichtingen ter plaatse bij de bevolking in te winnen om daarna fluks met de strategisch belangrijke gegevens naar de basis terug te vliegen. Toen hij voor deze rocambolleske onderneming vanwege hogerhand, begripen wie kan, de toelating inderdaad kreeg, wilde natuurlijk het ganse jachteskadron hem vergezellen om de drieste Jan tijdens zijn dolle opdracht vanuit de lucht te beschermen. Wel werd geëist dat OLIESLAGERS na de landing de motor draaiende zou houden om bij het minste teken van onraad onmiddellijk te kunnen opstijgen, terwijl de overige jachtvliegtuigen onder geen enkele voorwaarde te Oostende mochten landen.

Na een korte vlucht over het front, zo schrijft COPPENS, waarbij vooral het ontbreken van elke vorm van luchtafweer de piloten aangenaam verraste, streek Jan ter hoogte van het Hotel Continental op het harde zand neer.

Heel even toch moet de beroemde luchtvaartpionier toen teruggedacht hebben aan zijn gloriëtijd, toen hij in 1910 op dit zelfde strand tijdens de eerste Oostendse Vliegweek ware triomfen oogstte (zie Cahier jg. 2 nr. 1).

Toen de aanvankelijk argwanende Oostendenaars vanop de Dijk de Belgische kokardes op het toestel herkenden, stormden zij dol van vreugde naar het vliegtuig dat spoedig door een steeds maar aangroeiende menigte werd omringd. Daar het lawaai van de zwiepende schroef en de motor elk gesprek verhinderde, besloot Jan noodgedwongen de ontsteking te couperen en na nog enkele zuchten viel de motor eindelijk stil.

Terwijl hij uit de cockpit klom, riep hij : "Ik ben Jan Olieslagers", de vlieger van Antwerpen".

Dolgelukkig de voet op zo lang bezet gebied te kunnen zetten, had Jan wel iedereen tegen zijn brede borst willen drukken.

Aangegrepen door het uitbundig beeld van de uitgelaten Oostendenaars en gerustgesteld door het feit dat OLIESLAGERS zijn motor had stilgelegd, vergaten ook de begeleidende piloten hun streng consigne en weldra daalde de ene na de andere op het "estran" neer.

Ondertussen had OLIESLAGERS in een mum van tijd heel wat hoogst belangrijke inlichtingen genoteerd, maar van onmiddellijk vertrekken was er nu geen sprake meer. Sommige piloten trokken naar het stadhuis om het Gulden Boek te tekenen, terwijl anderen door omstaanders naar hun huis werden meegetroond. Zo ook kon OLIESLAGERS moeilijk de uitnodiging van Mevr. GILISSEN afwijzen om bij haar thuis op de overwinning der geallieerden het glas te heffen.

Maar toen de piloten uren later naar hun toestellen terugkeerden, had de vloed reeds een groot gedeelte van het "estran" overspoeld en werd het hoog tijd om te vertrekken.

Maar helaas hun motoren wilden maar niet starten. In de algemene feestroes hadden de piloten vergeten na het stilleggen van hun motor de olie uit de onderste cilinders te laten wegvloeien zodat de nu vetgeslagen bougies het starten van hun machines onmogelijk maakten. Slechts het toestel van Commandant JAUMOTTE, die hen achteraf met een tweezitter op het strand was komen vervoegen, kon gestart worden, maar bij het aanslingeren van de motor werd DE MEULEMEESTER door de schroef licht aan het hoofd gekwetst.

Ondertussen was de avond gevallen en aan opstijgen viel er nu helemaal niet meer te denken. Uit veiligheidsoverwegingen liet Jan alle toestellen vastankeren en plaatste er een schildwacht bij vooraleer weer de stad in te trekken.

Zoals COPPENS het voorstelt, lijkt het wel of Jan OLIESLAGERS meteen tot commandant van de eenheid werd gepromoveerd.

's Anderendaags, vroeg in de morgen, keerden uiteindelijk allen veilig naar hun basis terug.

Volgens COPPENS waren er 8 piloten bij deze oorlogshandeling betrokken, waaronder zijn hoofdfiguur Jan OLIESLAGERS, Gusto de MEVIUS, Georges KERVIJN, Jules LEMAIRE, Pierre DUBOIS, Victor BENOIDT en Cdt. JAUMOTTE met zijn observator DESCLEE.

Daar Cdt. JAUMOTTE nog diezelfde avond naar zijn basis terugvloog, is het normaal dat ELLEBOUDT 's anderendaags 's morgens nog slechts 7 toestellen telde.

In Het Kustblad worden inderdaad ook slechts 7 piloten vermeld, maar met de discrete verteller zijn er ook daar 8.

Spijtig is dat COPPENS niet diezelfde namen vermeldt in zijn boek. Zo verdwenen G. de MEVIUS, P. DUBOIS en V. BENOIDT spoorloos uit de annalen en werden ze door de verteller uit het Het Kustblad vervangen door SIRAUT en LEDURE.

Maar uiteindelijk zijn dit slechts details en ik moest ondanks mijn aanvankelijk groot scepticisme wel tot de slotsom komen dat deze ongelooflijk brutale landing inderdaad op een van de laatste dagen van de Duitse bezetting van Oostende echt had plaatsgegrepen.

Persoonlijk zou ik dus nooit verder hebben gezocht. Maar een toevallig gesprek met de stadsbibliothecaris Omer VILAIN was voldoende om de ganse geschiedenis weer op de wip te zetten. Dank zij hem kwam ik in contact met M. ROBIJNS de SCHNEIDAUER en deze bezorgde mij het adres van de laatste nog in leven zijnde

deelnemer aan dit avontuur : Lt-generaal jachtvlieger Georges KERVIJN de LETTENHOVE.

Nauwelijks enkele weken later ontving ik zijn versie van de feiten. Het werd een hele verrassing. Zie hier zijn relaas.

Mijnheer,

Uw brief waarin u mij uw onderhoud met M. Robijns de Schneidauer meedeelt, heb ik gelezen en het is voor mij een oprecht genoegen u mijn herinneringen te verhalen over mijn landing te Oostende tijdens de laatste dagen van de Duitse bezetting in 1918.

Als oorlogsvrijwilliger vloog ik toen met de graad van adjudant-vlieger een eenzitter Hanriot in een jachteskadrille (groupe de chasse) onder bevel van Commandant Fernand Jacquet, een leider waarvoor ik altijd eerbied en een diepe bewondering heb gekoesterd, want hij behoorde tot die categorie van leiders die steeds het goede voorbeeld toonden (qui prêchaient par l'exemple).

Ons vliegveld lag in de Belgische Moeren bij Adinkerke en ik vormde toen team met G. de Mevius en André De Meulemeester, in wier gezelschap ik aan een hondertal luchtgevechten deelnam en talrijke moffentoestellen officieel bevestigd neerknalde.

Toen ik tijdens het bevrijdingsoffensief (aanvang 28 september 1918 n.v.d.a.) klaar stond om met A. De Meulemeester een patrouillevlucht aan te vangen, vroeg Cdt. Jacquet ons of wij ten uitzonderlijken titel een verkenningsopdracht wilden uitvoeren om de Duitse achterhoedegevechten aan het IJzerfront en de omvang van hun terugtocht te gaan observeren. (Dergelijke taak behoorde immers niet tot de gewone opdrachten van een jachtpiloot n.v.d.a.)

We starten dus voor een observatievlucht op geringe hoogte waarbij ons vooral opviel dat de Duitse troepen angstvallig elke vijandelijke aktie vermeden om ons de ligging van hun stellingen niet te verraden.

Zo verzeilden wij in de omgeving van Oostende, waar we extra-laag over de hippodroom en het strand scheerden. Maar nergens konden we enig spoor ontdekken van een verdedigings- of observatiepost gebouwd tegen een eventuele invasie vanuit zee of uit de lucht.

Na talrijke zeer lage overvluchten besloot mijn patrouilleleider midden op het strand te Oostende te landen, maar de motor draaiende te houden om onmiddellijk na het inwinnen van eventuele inlichtingen te kunnen verdwijnen.

We konden inderdaad neerstrijken ter hoogte van het Hotel Continental waar zich heel wat nieuwsgierige burgers verdrongen die blijkbaar geen enkele vrees koesterden.

Zodra we geland waren, stormden ze zo geestdriftig en zo talrijk op onze toestellen toe dat we inderhaast de motoren moesten afzetten om ernstige ongevallen te voorkomen. Bliksemsnel wipten we uit de toestellen die ze stormerderhand wilden veroveren (prendre d'assaut).

In een mum van tijd werden we overrompeld met hoogst belangrijke inlichtingen. Toen we vernamen dat heel wat terugtrekkende Duitse soldaten voorbijmarcheerden in de straten, die parallel met de zeedijk liepen, besloten we er terstond vandoor te gaan.

Ongelukkig genoeg hadden we niet alleen in zeven haasten de motor moeten stilleggen, maar wij hadden hierbij vooral verzuimd de olie te laten weglopen die zich na het stilvallen in de onderste cilinders van de rotatiemotoren had verzameld. Door deze vergetelheid was het bijna onmogelijk om de motor weer te starten.

Terwijl we tevergeefs poogden de motor weer aan de praat te krijgen, werd mijn metgezel A. De Meulemeester door een terugslag van de schroef aan het hoofd gekwetst en hij stortte bloedend neer.

We dienden hem onmiddellijk de eerste zorgen toe. Tot onze grote opluchting bleek dat de propeller weliswaar een diepe hoofdwonde had veroorzaakt, maar dat de schedel niet was geraakt. Daar er uiteraard geen sprake meer van kon zijn naar de basis terug te keren zonder het verstrekken van de nodige verzorging, hebben we de nacht doorgebracht in een kamer van het hotel dat zich toen op het hoekje van de Koningstraat bevond ter hoogte van het Kursaal. De hele nacht hoorden we de terugtrekkende troepen onder ons raam voorbijmarcheren.

Tijdens onze voettocht (van het strand naar het hotel n.v.d.a.) hadden we hen, beschermd als wij waren door de anomiteit van ons vliegerspak, kunnen passeren zonder achterdocht op te wekken. Het was inderdaad zo dat het spookbeeld van landingen en parachutages achter de frontlijn pas tijdens de oorlog van 40 gebruikelijk werd.

's Anderendaags, bij dageraad, voelde A. De Meulemeester zich voldoende fit en we keerden naar het strand terug, waar we onze toestellen dicht tegen de dijk hadden geplaatst (zodat ze vanuit de binnenstad niet konden worden gezien n.v.d.a.).

Nadat de motoren waren gestart, klommen we snel in de cockpit en voegden ons zonder verdere moeilijkheden bij onze eenheid in de Moeren.

Cdt. Jacquet, bij wie we rapport uitbrachten, feliciteerde ons enthousiast, maar verwittigde ons dat toen hij de avond voordien het Opperbevel te Houtem had aangekondigd dat twee van onze toestellen op het strand te Oostende waren geland en daarna hun eenheid niet hadden vervoegd, dit op gemengde gevoelens was onthaald; sommige officieren van de Algemene Staf hadden hem zelfs verzocht zware sancties te treffen.

Cdt. Jacquet verklaarde toen dat hij in dit geval strafmaatregelen erg onrechtvaardig zou vinden, gezien de uitzonderlijke waarde van de inlichtingen die we hadden meegebracht dank zij ons initiatief en het feit dat hij persoonlijk verzocht had die verkenningsoopdracht uit te voeren. Toen het Opperbevel achteraf kennis nam van dit verslag heeft men het door Cdt. Jacquet ingenomen standpunt volledig goedgekeurd.

Later vertelde men dat sommige officieren van de Algemeen Staf verstoord waren door onze geslaagde landing achter de Duitse linies te Oostende, want zij waren van plan zich (in extremis ? n.v.d.a.) bij de gevechtseenheden aan te sluiten om deel te kunnen nemen aan de triomfantelijke zegetocht die zij zouden houden in de eerste bevrijde Belgische stad. Deze zou ongetwijfeld de eer te beurt vallen Z.M. de Koning te mogen verwelkomen.

Ik ben Cdt. Jacquet erg dankbaar dat hij ons daags voor de bevrijdende doorbraak de schande van de degradatie bespaarde.

Zij zouden mijn flight-overste adjudant De Meulemeester wel erg ondankbaar behandeld hebben. Deze zeer bescheiden oorlogsheld legde een onuitputtelijke moed aan de dag om de vijandelijke vliegtuigen het overvliegen van onze troepen en het brokje vrijgebleven grondgebied te verhinderen.

P.S. Cdt Jacquet en Gusto de Mévius zijn in de periode tussen beide oorlogen overleden. André De Meulemeester is gestorven begin 1973.

G.K. de Lettenhove

Aldus het heel wat minder stoere verhaal van Lt-generaal Jachtvlieger Georges KERVIJN de LETTENHOVE over zijn eigen belevenissen.

Tot slot volgt hieronder de kopij van de brief gestuurd naar onze secretaris door de heer CHRISTIAENS, vertaald in het Nederlands, als vierde verslag over deze "bevrijding vanuit de lucht" anno 1918.

Lieve Moeder,

Enkele woordjes om je te melden dat het nieuws ongelooflijk goed is. Gistermiddag ben ik in Oostende geland. Hecht geen geloof aan de berichten dat de Engelsen de eersten er zijn geland. Met 7 vliegtuigen hebben we bezit genomen van de stad. Er waren nog geen Belgische soldaten, slechts enkele Moffen, die zich onmiddellijk hebben overgegeven.

Het enthousiasme van de burgers was onbeschrijfelijk. Zij wilden ons niet meer laten gaan - 3/4 ervan weende van geluk. Men heeft ons gedwongen tot vandaag te blijven. Ik heb bij zeer rijke mensen gelogeerd en ben er gevierd en verzorgd geweest als een koning, ook al hebben zij enorm veel honger geleden.

Ik geloof dat we binnenkort thuis zullen zijn.

Ik kan je nog wel een boek vol schrijven over alles wat men mij heeft verteld.

Je weet nu dat ik het goed stel.

Tot weerziens, moeder,...

Jean

18/10/18

Wanneer we nu de vier verhalen met elkander vergelijken, stellen we vast dat vooral dat van G. KERVIJN de LETTENHOVE volledig uit de band springt. De drie overige daarentegen blijken op heel wat punten eensluidend.

Daaruit kunnen we met enige zekerheid afleiden dat er op 17 oktober 1918 inderdaad te Oostende 8 toestellen op het strand ter hoogte van het Hotel Continental zijn geland.

Na het inzamelen van inlichtingen over de Duitse troepen kon alleen Cdt. JAUMOTTE met zijn observator onmiddellijk naar Houtem (Veurne) terugvliegen. Bij het op gang slingeren van zijn motor werd DE MEULEMEESTER licht aan het hoofd gekwetst door de

rondzweepende propeller en voor verzorging naar een privaat ziekenhuis aan de Marie-Joséplaats weggebracht.

Als "waaghalzen" worden vermeld :

door G. KERVIJN : A. DE MEUELEESTER en zichzelf;

door W. COPPENS : A. DE MEULEMEESTER, J. OLIESLAGERS, Cdt. JAUMOTTE en zijn observator DESCLEE, G. KERVIJN, J. LEMAIRE, P. DUBOIS en V. BENOÏDT.

door Het Kustblad : A. DE MEULEMEESTER, J. OLIESLAGERS, Cdt. JAUMOTTE en zijn observator DESCLEE, G. KERVIJN, J. LEMAIRE, J. LEDURE en SIRAUT.

door J. van der VOORDT : hij heeft het over 7 vliegtuigen waarvan hij er zelf een bestuurde.

De heer van der VOORDT wordt door niemand anders vermeld als deelnemer aan deze aktie, maar zijn brief van 18/10/18, laat hierover geen twijfel toe.

Hiermee is 72 jaar na het gebeuren eindelijk de 8ste piloot gekend die hierbij betrokken was.

Ik heb altijd gedacht dat DE MEULEMEESTER de anonieme verteller was uit het verslag verschenen in Het Kustblad, maar misschien bracht deze J. van der VOORDT toen dit hele verhaal in de krant.

Het zoeken naar een reden waarom G. KERVIJN de LETTENHOVE, toen als enige overlevende van deze geschiedenis, de geschiedenis dermate naar zijn hand zette, laat ik over aan het begrip van de lezer. Uit de verslagen blijkt evenwel duidelijk dat de toenmalige legerleiding helemaal niet opgetogen was met deze "waaghalzerij".

Wat in zowat elk leger ten minste aanleiding zou hebben gegeven tot het publiceren van een lovend legerbericht, leidde in ons leger tot autoritaire, ziekelijke jaloerse repressie en bedreiging. Zelfs meer dan 30 jaar na het gebeuren, wenste "de zegsmans van Het Kustblad" nog steeds onbekend te blijven uit schrik zelfs toen nog op enkele hypergevoelige generaalstenen te trappen.

Uit deze gebeurtenis blijkt bovendien glashelder hoe gevaarlijk het is om voortgaande op één getuigenverslag de geschiedenis te schrijven. Te vaak wordt de inhoud beïnvloed door persoonlijke interpretaties en/of belangen.

OSTENDIANA

door A. SWYNGEDAUW
m.m.v. E. SMISSAERT

HOSTYN, Norbert - Ostendiana H.829/45

Ensornhuis : gids voor het museum Ensornhuis. Oostende, Stedelijke Musea, 1990.

SLOSSE, Roger - Ostendiana S.666/3

Verbannen naar het Duivelseiland : de verbijsterende levensgeschiedenis van de gebroeders Degrave. Zedelgem : Uitg. Saga, 1991.

HENDY, John - Ostendiana H.497/1

The Dover-Ostend line. Staplehurst : Ferry Publications, 1991.

LAW, C. Anthony - Ostendiana L.280/1

White plumes Astern : the short, daring life of Canada's MTB flotilla : februari 1944 - Ostend, 14 februari 1945. Halifax : Nimbus Publishing Ltd., 1989.

CATALOGUS - Ostendiana C.191/362

Kunstenaars over de haven : 14 kunstenaars te gast in het Nationaal Scheepsvaartmuseum. Antwerpen : kunstkamer Sint-Lucas, 1986.

BRUTIN, Hugo - Ostendiana B.921/7

Gerrit Germonpré : "een leven vol innerlijk ritme". Kunstforum nr. 24, 1991.

BRUTIN, Hugo - Ostendiana B.921/7

Irénée Duriez : luxe brochure. Ichtegem : I. Duriez, 1988.

KLAUSING, Jef - Ostendiana K.457/15

Het water was veel te diep : over de zee en de liefde in het volkslied. Overdruk uit : 't Beertje, 1992.

HOSTYN, Norbert - Ostendiana H.829/47

Museum voor Schone Kunsten : aanwinsten 1991. Oostende : Museum voor Schone Kunsten, 1992.

VLEESCHOUWERS, Cyriel - Ostendiana V.670/2

Administratieve evolutie van het "Bestuur van het Zeewezen" : 1830-1978.

CATALOGUS - Ostendiana C.191/359

Van Ensor tot nu : tentoonstelling in het Museum voor moderne religieuze kunst. Oostende : Museum voor religieuze kunst, 1980 of 1981?

CATALOGUS - Ostendiana C.191/368

Cobra-Post-Cobra : een blik op Cobra. Tentoonstellingscatalogus. Oostende : PMMK, 1991.

CATALOGUS - Ostendiana C/191/377

Alfred William Finch (1854-1930) : tentoonstellingscatalogus.

Bij afwerking van uw kleurenfoto's

GRATIS FILM

of GRATIS DUBBEL

of GRATIS CD

COMPACT disc
DIGITAL AUDIO

COCK CAMERA SERVICE

Hoek Jozef II straat en Christinastraat - OOSTENDE

Tot einde voorraad !
Bij afwerking nieuwe film
min. 20 afgewerkte foto's

Publicaties te koop aan de balie van ons museum

O. Vilain : Langs de Galerijen	225 Fr.
Ostendiana III	500 Fr.
Ostendiana IV	500 Fr.
Brochure Polders en Wateringen (Inbel)	125 Fr.
Bowens : Beschrijving der stad Oostende	950 Fr.
Vlietinck : Het oude Oostende en zijn driejarige belegering	600 Fr.
A. De Groeve : Geschiedenis der Kapucijnen te Oostende	200 Fr.
F. Gevaert : 150 jaar spoor	200 Fr.
D. Deschacht : Geschiedenis van de politie	600 Fr.
R. Villeirs : Geschiedenis van de brandweer	990 Fr.
E. Lietard : Penningen S.E.O.	200 Fr.
Le petit Belge que voici	400 Fr.
Jadis en Flandre	280 Fr.
Jan Piers (1920 - 1990)	1.770 Fr.

Het UITVAARTKONTRAKT is de absolute ZEKERHEID dat uw begrafenis of crematie zal uitgevoerd worden volgens UW WENSEN en dat uw familie achteraf GEEN FINANCIËLE besommeringen heeft. Vrijblijvende inlichtingen voor deze exclusieve service :

Begravenissen & Crematies

NUYTTEN n.v.

Torhoutsestwg 88 H
Petit-Paris Oostende
Tel. 80.15.53

"Uw steun in droevige dagen"